

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αθήνα, 24 Μαΐου 2021

Ε Ρ Ω Τ Η Σ Η

Προς τους Υπουργούς
Παιδείας, Μετανάστευσης και Ασύλου και Υγείας

Θέμα: «Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και Ένταξη - Εκπαίδευση ανηλίκων που διαβιούν σε δομές Φιλοξενίας και Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης – Εκμάθηση ελληνικής γλώσσας σε ενηλίκους αιτούντες άσυλο, μετανάστες και αναγνωρισμένους πρόσφυγες»

Κυρία και Κύριοι Υπουργοί,

Είναι γνωστό ότι στις 24 Νοεμβρίου του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το [Σχέδιο Δράσης για την Ενσωμάτωση και την Ένταξη για την περίοδο 2021-2027](#). Το Σχέδιο Δράσης στηρίζεται στην αρχή ότι «οι πολιτικές ενσωμάτωσης και ένταξης είναι ζωτικής σημασίας για τους νεοεισερχόμενους αλλοδαπούς και για τις τοπικές κοινότητες, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στη δημιουργία συνεκτικών κοινωνιών και ισχυρών οικονομιών» ([Ένταξη για όλους: η Επιτροπή παρουσιάζει σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη για την περίοδο 2021-2027](#))

Στο νέο σχέδιο παρουσιάζεται ένα πλαίσιο δράσεων με κοινό παρανομαστή την έγκαιρη ένταξη (early integration) και επίκεντρο τα βασικά στοιχεία μιας επιτυχούς ενσωμάτωσης και ένταξης στην κοινωνία υποδοχής: εκπαίδευση και κατάρτιση, απασχόληση και δεξιότητες, υγεία και στέγαση.

Ευλόγως, η εκπαίδευση εμφανίζεται ως βασικός και πρώτος πυλώνας της ένταξης, ενώ έμφαση δίνεται στην χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση από την προσχολική ως την τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά και στην εκμάθηση γλωσσών.

Πρόσφατο Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη ([ΣΤΠ, Εκπαιδευτική ένταξη παιδιών που διαβιούν σε Δομές και ΚΥΤ του Υπουργείου Μετανάστευσης & Ασύλου](#)) ωστόσο, παρουσιάζει άκρως απογοητευτικά δεδομένα σε σχέση με το ζήτημα της εκπαίδευσης των ανηλίκων σχολικής ηλικίας που διαβιούν σε δομές φιλοξενίας και σε κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (ΚΥΤ). Τα δεδομένα είναι σε τέτοιο βαθμό απογοητευτικά ώστε να μπορεί να ειπωθεί με ασφάλεια ότι το εκπαιδευτικό σύστημα έχει σε αυτό το τομέα αποτύχει.

Βασικά συμπεράσματα του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ότι:

1. Τον Ιανουάριο του 2021, το 62% των ανηλίκων που διέμεναν σε δομές φιλοξενίας ήταν εγγεγραμμένα σε σχολεία και Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΔΥΕΠ), ωστόσο μόλις το 14,2% εξ αυτών φοιτούσε σε σχολείο (δηλ. μόλις 1.483 παιδιά από τα 10.431 εγγεγραμμένα)
2. Το ίδιο διάστημα, στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης των νησιών, μόλις επτά από τα 178 εγγεγραμμένα παιδιά φοιτούσαν σε σχολείο, σε σύνολο 2.090 ανηλίκων σχολικής ηλικίας που διέμεναν σε αυτά. Χαρακτηριστικά επισημαίνεται ότι *«Στο ΚΥΤ της Λέσβου δεν υπάρχει μέχρι σήμερα εκπαιδευτικός σχεδιασμός ούτε έχει οριστεί Συντονιστής Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΣΕΠ) παρά τον μεγάλο αριθμό παιδιών (περίπου 1.100 σχολικής ηλικίας)»*. Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός απουσιάζει και στη Σάμο.
3. Όσον αφορά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, το 82% των δομών φιλοξενίας δήλωσε αδυναμία, λόγω έλλειψης εξοπλισμού και πρόσβασης στο διαδίκτυο.

Βασικές αιτίες στις οποίες αποδίδεται η ανωτέρω εικόνα, είναι, σύμφωνα με τον Συνήγορο του Πολίτη, η καθυστερημένη λειτουργία των ΔΥΕΠ, η μη στελέχωση ή η ελλιπής στελέχωση των Τάξεων Υποδοχής (ΤΥ), η μη διασφάλιση της μεταφοράς των μαθητών/τριών στα σχολεία (που σε αρκετές περιπτώσεις ήταν συνέπεια της μη έγκαιρης σύναψης σχετικών συμβάσεων λόγω μη έγκαιρης λειτουργίας των ΔΥΕΠ), οι ελλείψεις στους εμβολιασμούς και οι δυσλειτουργίες στη διαδικασία έκδοσης ατομικού δελτίου υγείας μαθητή καθώς και ο περιορισμός κυκλοφορίας των πληθυσμών σε πολλές δομές βάσει διαδοχικών υπουργικών αποφάσεων. *«Το πρόβλημα της καθυστέρησης έναρξης λειτουργίας των ΤΥ και των ΔΥΕΠ καταγράφηκε από το σύνολο των δομών και ΚΥΤ που απάντησαν στο σχετικό ερώτημα, γεγονός που αναδεικνύει τον γενικευμένο χαρακτήρα που είχε, ως προς τις περιοχές της χώρας, και την ένταση των προσκομμάτων που δημιουργήσε»*, ενώ σε ικανό αριθμό χώρων φιλοξενίας φαίνεται ότι εξακολουθούν να μη λειτουργούν οι ΔΥΕΠ.

Επιπρόσθετα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι *« Πέραν του βασικότατου ζητήματος της μη αντιστοίχισης της φοίτησης σε ΔΥΕΠ με τη φοίτηση σε τυπικό σχολείο, επομένως, και της μη τυπικής αναγνώρισης της φοίτησης αυτής ως χρόνου φοίτησης στο σχολείο, με τη χορήγηση ανάλογου αποδεικτικού για την προαγωγή σε επόμενη τάξη, ανακύπτουν, ζητήματα κοινωνικής ένταξης των παιδιών αυτών»*. Ως γνωστόν, οι ΔΥΕΠ λειτουργούν είτε εντός των κέντρων φιλοξενίας είτε εντός των σχολικών μονάδων κατά το απογευματινό πρόγραμμα, *«ώστε να μην επιβαρύνουν οργανωτικά τις σχολικές μονάδες»*[Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής](#). Πρόκειται λοιπόν μάλλον για έναν άκρως προβληματικό θεσμό.

Σε σχετική απάντηση του Γενικού Γραμματέα Πρωτ/θμιας και Δευτ/θμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής ([Ανταπόκριση της Διοίκησης](#)), δεν φαίνεται να υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις από τις βασικές διαπιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη. Άλλωστε, στην απάντηση αυτή δεν παρέχονται στοιχεία για το βασικό ζητούμενο, τον αριθμό δηλαδή των παιδιών που πηγαίνουν στο σχολείο ενώ στη μετακίνηση του προσφυγικού πληθυσμού που επιφέρει οργανωτικές δυσλειτουργίες αποδίδεται εν μέρει η *«αποσχολοποίηση» και συνακόλουθη κοινωνική περιθωριοποίηση των παιδιών»*, όπως παρατηρεί ο Συνήγορος του Πολίτη.

Στην ίδια απάντηση, ωστόσο, εντοπίζεται ένα σημαντικό στοιχείο, σύμφωνα με το οποίο, τον Φεβρουάριο του 2021 μόλις 1450 παιδιά φαίνονταν εγγεγραμμένα σε τάξεις υποδοχής, ενώ 4184 ήταν εγγεγραμμένα σε ΔΥΕΠ και 8789 σε σχολεία χωρίς τάξεις υποδοχής, χωρίς δηλαδή υποστηρικτικό πλαίσιο.

Με δεδομένο ότι

- Στην παρ. 1 του άρθρου 28 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού κατοχυρώνεται το δικαίωμα του παιδιού στην εκπαίδευση και η υποχρέωση διασφάλισης της ισότητας των ευκαιριών.
- Στην παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4636/2019, ορίζεται ότι *«Η ένταξη στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα λαμβάνει χώρα το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της ταυτοποίησης του ανήλικου»*.
- Φαίνεται ότι έχει χαθεί αρκετός και πολύτιμος χρόνος στα ζητήματα ένταξης και δη σε θέματα εκπαίδευσης ανηλίκων που διαβιούν σε δομές και ΚΥΤ, όπως άλλωστε επεσήμανε πρόσφατα και ο Συνήγορος του Πολίτη (Διαδικτυακή Εκδήλωση, *«Η ένταξη των προσφύγων στην Ελλάδα»*, 11 Μαΐου 2021, [MarangopoulosFoundation for Human Rights](https://www.marangopoulosfoundation.org/en/press-releases/2021/05/11/entaxi-ston-ellada/))
- Ενόψει του προγραμματισμού για το νέο σχολικό έτος, επιβάλλεται ο έγκαιρος σχεδιασμός για τη διασφάλιση της φοίτησης των ανηλίκων σχολικής ηλικίας που διαβιούν σε δομές φιλοξενίας και κέντρα υποδοχής. Αυτό απαιτεί τον έγκαιρο και αποτελεσματικό συντονισμό συναρμόδιων υπουργείων και υπηρεσιών.
- Η πανδημία κατέστησε ακόμη πιο έντονη τη σημασία της ένταξης αλλά και της ισότητας των ευκαιριών στην εκπαίδευση
- Η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ενσωμάτωση επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αυτό δεν πρέπει να σταματά λίγους μήνες μετά την άφιξη.
- Στο υπουργικό συμβούλιο της 24^{ης} Απριλίου συζητήθηκε, μεταξύ άλλων, η *«Προετοιμασία σχεδίου προγραμματικής συμφωνίας μεταξύ Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Δήμου Αθηναίων για τη μετατροπή της δομής του Ελαιώνα σε Κέντρο Ένταξης προσφύγων και μεταναστών»*
- Ο Πρωθυπουργός χαιρέτισε την ως άνω απόφαση μετατροπής αλλά και τη νέα Εθνική Στρατηγική Ένταξης, σε δήλωσή του την 12^η Μαΐου
- Η εμπλοκή και η άποψη όσων επηρεάζονται άμεσα στον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών, είναι ουσιώδες στάδιο στη διαδικασία χάραξης αυτών των πολιτικών.

Ερωτάσθε κυρία και κύριοι υπουργοί, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας

1. Πόσα ανήλικα σχολικής ηλικίας διαβιούν σήμερα σε δομές φιλοξενίας και κέντρα υποδοχής, ανά δομή; Πόσα από αυτά έχουν σήμερα εμβολιαστεί και πότε αναμένεται να εμβολιαστεί το σύνολο των παιδιών, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού σχεδίου του Υπουργείου Υγείας για τον εμβολιασμό όλων των προσφύγων/μεταναστών της χώρας;
2. Σε πόσα από αυτά τα παιδιά που πηγαίνουν στο σχολείο χορηγούνται self-tests, σύμφωνα με το πρόγραμμα χορήγησης στο σύνολο των παιδιών της χώρας;
3. Έχει γίνει προγραμματισμός για τη χορήγηση self-tests στο σύνολο των παιδιών που διαβιούν σε δομές φιλοξενίας και ΚΥΤ για την ομαλή λειτουργία του νέου σχολικού

έτους, εφόσον αυτό προβλεφθεί για το σύνολο των παιδιών της χώρας;

4. Πόσες και ποιες ακριβώς σχολικές μονάδες λειτουργούν ανά Περιφέρεια για την φοίτηση των παιδιών που διαβιούν σε δομές φιλοξενίας και ΚΥΤ και πόσα από αυτά τα παιδιά είναι σήμερα εγγεγραμμένα, ανά σχολική δομή, για το νέο σχολικό έτος;

5. Σε ποιες ενέργειες έχετε προβεί προκειμένου να διασφαλίσετε ότι ο συνολικός εκπαιδευτικός σχεδιασμός θα λειτουργήσει ομαλά και θα υποδεχτεί το σύνολο των παιδιών που διαβιούν σήμερα σε δομές φιλοξενίας και κέντρα υποδοχής κατά την έναρξη του νέου σχολικού έτους; Στο ίδιο πλαίσιο, σε ποιες ενέργειες έχετε προβεί σχετικά με την υιοθέτηση των 16 συγκεκριμένων προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη στο σχετικό Πόρισμά του;

6. Ποιος είναι ο σχεδιασμός της Πολιτείας και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του για τη διασφάλιση εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες αιτούντες άσυλο, μετανάστες και αναγνωρισμένους πρόσφυγες;

7. Ποιοι είναι οι στρατηγικοί στόχοι και οι επιμέρους αναλυτικές δράσεις της νέας Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη; Ποιοι φορείς και εμπειρογνώμονες συνδράμουν στην χάραξη της στρατηγικής αυτής; Το στρατηγικό αυτό σχέδιο πρόκειται να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση;

8. Τι ακριβώς περιλαμβάνει η απόφαση μετατροπής της δομής του Ελαιώνα σε Κέντρο Ένταξης προσφύγων και μεταναστών; Ποιοι επιμέρους άξονες μιας επιτυχούς ενσωμάτωσης και ένταξης στην κοινωνία υποδοχής θα υλοποιούνται εκεί και πώς θα επιτευχθούν οι σκοποί της ένταξης μέσα σε μία δομή προσφύγων;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Γιώργος Καμίνης

Χαρά Κεφαλίδου

Αντρέας Πουλάς